

EINAR GERHARDSEN, statsministari:

Norden etter bruddet i Brüssel

SLUTTÐ av marknaðarsamráðingunum í Brüssel í janúar mánaði hefur verið til drúga umróðu millum leiðandi statsmenn í Norð- andlondum sum rímligt er, tí bæði Danmark og Noreg sóktu um assosíering. Um stóðu Norðurlanda aftaná samráðingarslitið í Brüssel hava vit — eftir áheltan — fingið hessa ritgerð til SOSI- ALIN frá Einar Gerhardsen, statsministara í Noreg:

Nordisk Råd har nýlig vart sam- let í Oslo, og sammenbruddet av forhandlingene i Brüssel var et hovedtema under Rådets forhand- lingen. Det nordiske samarbeidet har jo alltid vært sterkt preget av den enkle kjensgjerning at Norden er en del av Europa. Derfor må de nordiske samarbeidsproblemer stadi- på nå drøftes mot en europeisk bakgrunn, og det skjedde også un- der denne rådssesjonen.

Den økonomiske splittelse i Vest-Europa stiller Norden overfor en rekke problemer og oppgaver. Handelspolitisk sett kan situasjo- nen sies å være den samme som for forhandlingene brøt sammen, men det er en situasjon som får betydlige virkninger i årene som kommer, og det er ingen tvil om at en del av disse virkninger er til skade for Norden. Vår eksport til Kontinentet vil møte en rekke vanskeligheter. Etter hvert som felles- markedslandene avviker beskyttel- sen seg imellom, vil diskriminerin- gen mot Norden tilta, og særlig vil det tyske marked bli mindre til- gjengelig enn tidligere. Dette vil ramme ikke bare Nordens tradisjon- nelle eksportvarer — som fisker- produktene, Danmarks landbruks- produkter, Norges metaller, Fin- lands og Sveriges treforedlingspro- dukter — men også den eksport av nye varer som er under utvikling, og som har så stor betydning for vår økonomiske framtid.

Til dette kommer at Vest-Europa i denne situasjon ikke vil kunne gjennomføre en utstrakt arbeidsde- ling og en så sterk rasjonalisering som ville ha vært mulig ved en økonomisk samling. Det betyr at den økonomiske vekst blir lang- sommere enn den kunne ha blitt, både i Vest-Europa som helhet og i de nordiske land.

På den andre siden må en ikke overdrive de uheldige virkninger. Danmark, Norge og Sverige er med lemmes av Frihandelsforbundet (EFTA). Finland er assosiert, og så vidt jeg forstår, er det ganske gode muligheter for at også Island kan få tilknytning på en eller an- nen måte. Etter hvert som EFTA- landene avviker beskyttelsen seg imellom, vil de nordiske land få en rekke nye eksportmuligheter. EFTA omfatter et marked på ca. 90 millioner mennesker, og innen- for dette marked kan det gjennom- føres en betydelig arbeidsdeling og rasjonalisering. Dette er et pos- sitivt grunnlag som vi kan bygge på.

I sin tid blev det nedlagt et stor- arbeid i å utrede spørsmålet om en nordisk tollunion. Til skuffelse for mange fikk vi ikke noen slik tollunion. Men gjennom EFTA får vi nå gradvis opprettet et felles marked mellom de nordiske land. På den måten får vi faktisk en økonomisk samling i Norden.

I Nordisk Råd var det enighet

om at de nordiske land har en felles interesse i å styrke EFTA og bygge ut samarbeidet innen denne organisasjon. Rådet vedtok en en- stemmig rekommendasjon til re- gjerungen om dette.

De nordiske land og den nord- iske arbeiderbevegelse bør også ha mer langsiktige mål for øyet. Tan- ken om en økonomisk og politisk samling av Vest-Europa er ikke død. Spørsmålet vil melde seg stadi- på nå. Etterkrigstidens historje har vist at mellomfolkelig samar- beide er nødvendig, og at dette samarbeidet er under utvikling i mange former, så vel i verdensmå- lestok som på regionalt grunnlag. Dette er en av de aller viktigste er- faringer som verden har gjort. Vi

må derfor tro at om kortere eller lengre tid vil vi på ny bli stilt over- for spørsmålet om en økonomisk og politisk samling av Vest-Europa. Vi vet ikke på hvilken måte spørs- målet vil melde seg neste gang. Men det vil sikkert melde seg på en annen bakgrunn og under andre politiske konstellasjoner i Europa.

La meg til slutt fremheve som min oppfatning at de nordiske land bør ha et nært økonomisk og poli- tisk samarbeid med andre demo- kratier. De nordiske land vil være tjent med å slutte seg til in vest- europeiske organisasjon som bygger på demokratiske prinsipper. En slik sammenslutning bør ha et nært samarbeid med de nordamerikan- ske demokratier, stå i et godt for- hold til utviklingslandene og ar- bejde for en forståelse med Øst- Europa. Hvis vi kan arbeide etter disse hovedlinjer, er jeg overbevist om at et overveldende flertall i Norden vil gi oss tilslutning.

Skúlatannlæknar

Krossmessudag legði Jákup Lin- denskov javnaðarlokksins vegna fram á ting soljóðandi uppskot t.l. samtyktar:

Álagt verður landsstýrinum at skunda undir, at skúlatannlæknar verða settir í hvørjum kommunu- læknadómi í Føroyum, tó so at tannlæknar verða settir í Klaksvík og á Skálafjørðinum í seinasta lagi áðrenn ólavsøku 1964.

Umæli:

Skilið við tannaróktini í Føroy- um er vánaligt.

Teir fáu tannlæknar sum eru — í Vági og í Havn — koma ikki út fyrri at rokja hetta arbeiði.

Tað er ómøguligt hjá øllum at sleppa til tannlækna. Hesum prógva- tær longu biðingartíðirnar, hált á ár ella meira. Av hesum skilt, at bert ein nokunlunda tannarókt kann ikki verða.

Tey eru heldur ikki fá, sum ná hava ógvuliga ringar umstøður, sjávt um tey sleppa til tannlækna. Hesi eru at kalla øl: tev, sum ikki búgva, har slíkir eru — t. v. s. í Havn ella í Vági. T. d. mamma, sum skal til tannlækna við børn- unum. Hon noyðist at leggja heim- anfrá kanska á fleiri dagar hóast ringar umstøður og hartil kemur so mangin ikki lítill ferðaútreiðsla.

At tað er til álvarsaman skáða fyrri heilsuna, at bornini í skúla- árunum ikki kunna sleppa til tann- lækna, er eyðsæð.

Í 1958 var mál um ferðandi tann- læknar lagt fram á ting av J. P. Davidsen, lögtingsmanni, fyrri javn- aðarlokkin. Hetta forði við sær, at lögtingslóg um tannlæknasam- vát varð gjord — lögtingsmál nr. 84/ 1958, hafaftir lögtingið letur uppi 50 % í studningi til kommunur, til stovnsævan av tannlæknar.

Tað verður ásaðnað, at tað er av avgerandi týdningi, at bornini frá byrjan av skúlaáldrinum koma undir reglugar heilsukanningar,

vít hava reglurnar um skúlatæknar o. s. fr.

Hóast royndirnar hjá lögting- unum at skunda undir fremjingina av tannlæknasurninginum í Fø- royum, so hevur ikki borið til. Tað er tvørturimóti gingið aftur á hond í kommunum, har tannlækni hevur verið, er eingin nú.

Sjávt um kommunurnar sjálvar hava atstøður at greiða henda spurningin, so er heita so stórt og álvarsamt mál og tykir so drúgt at fáa loyst, at einki er at ivast í, at lögtingið má koma uppi.

1. janúar 1963 vóru 6.074 næm- ingar í føroysku skúlanum, herav 5.082 í fólkaskúlanum. Bert hin minni parturin av hesum hava yvirhovur atstøður at fáa tannarókt í skúlanum.

Tí má vera strongt á at fáa hesi víðurskiftir í betri legu, og ikki eigur tingið at helma í, fyrr enn heita týðandi heilsumálið er loyst bæði við at fáa tannlæknar á fleiri plássum og eisini at fáa skipað so fyrri, at tannlæknar kunna ferðast til smærri plássini og oyggjarnar.

Málið varð samtykt á tingi við 22 atkvøðum fyrri og 0 imóti.

TEMPO & D.B.S.

SYKLUR

hjá

Pf. Thomas Dam & Co.

Tlf. 1404

PARTAFELAGIÐ

SJÓVINNUBANKIN

HØVUÐSSKRIVSTOVA — TÓRSHAVN

Telefon 1150 — Telex 29

TELEXSAMBAND VIÐ ALLAN HEIMIN

Setið peningin inn, so verður hann í landinum og egna vinnulívi okk- ara á sjóvi sum á landi at gagni.

Innlánsrentan er:

Við 3 mánaða uppsøgn	4 % p. a.
Á vanligari bankabók	3 1/2 % p. a.
Á tjekk-konto	2 % p. a.

Tosið við okkum, tá tygum hava figgjarsurningar at greiða, eitt nú víðvikandi skipa- ella húsabygging.

Deildir:

Norðuroyar:	Norðoya Banki	Klaksvík	tlf. 5296
Eysturoy:	Runavíkar	avgreiðsla	tlf. 7017
Vágar:	Sjóvinnubankin,	Servági	tlf. 19
	—	Sandavági	tlf. 101
	—	Miðvági	tlf. 30
Sandoy:	—	Sandi	tlf. 42
Suðuroy:	—	Hvalba	tlf. 48

Alt bankayrki her á landi og við útheimin verður úttit

Bankin er opin hvønn gerandisdag kl. 10—12 og 14—16
Leygardag kl. 9.30—12.30

Hin føroyski bankin